

Borç İlişkilerinde Takas (Mahsuplaşma) Caiz Midir?

22 Nisan 2025

Takas, zimmette sabit olan borçların karşılıklı mahsuplaşma suretiyle düşürülmesini ifade eder. Karşılıklı borçlarda cins, vasıf, vade vb. niteliklerde eşitlik olması, tarafların veya üçüncü şahısların hakkının ihlâl edilmemesi ve faiz yasağı gibi şer'î bir kuralın çiğnenmemesi kaydıyla borç miktarınca takas işlemi yapmak caizdir. Buna karşılık borçlar arasında cins ve vasıf farklılığı var ise takas ancak karşılıklı rıza ile gerçekleşebilir. (bk. Kâsânî, Bedâ'i, 6/19; İbn Âbidîn, Reddü'l-muhtâr, 3/840; 4/250; 5/266) Örneğin aynı miktar Türk Lirası borçlarında mahsuplaşma, tarafların iradesine bağlı olmaksızın kendiliğinden gerçekleşirken altın borcu Türk Lirası ile ancak karşılıklı rızayla takas edilebilir.

Bununla birlikte ilerde meydana gelebilecek tartışmaların önüne geçilmesi açısından kendiliğinden gerçekleşen mahsuplaşmadan tarafların haberdar olması uygun olur.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 693